

Tohir Malik

Biografiya

“Zamonaviy o‘zbek adabiyotining yorqin vakillaridan biri, o‘smirlar ruhiyatini ochib bergan juda ko‘p asarlari bilan xalqimiz qalbidan o‘rin olgan yozuvchi Tohir Malik 1946-yilning 27-dekabrida Toshkent shahrida ziyoli oilada dunyoga kelgan. Barcha tengdoshlari singari Tohir ham urushdan keyingi turmush qiyinchiliklarini boshidan kechirgan. Oilada besh farzand bo‘lib, Tohir Malik kenjasi edi. Tohir maktabga bormay turiboq, dars tayyorlab o‘tirgan akalari va opalari yonida savodni o‘zlashtirgan. Ukasining kitobga bo‘lgan ixlosini sezgan akalari unga — “Mard yigit” ertaklar to‘plamini sovg‘a qiladi. Tohir Malik ushbu kitobni umrining oxiriga qadar e‘zozlab saqlagan. Taniqli o‘zbek adibi va tarjimoni Mirzakalon Ismoiliy Tohir Malikning tog‘asi bo‘lib, uni 1949-yilda “xalq dushmani” degan tuhmat bilan qamoqqa olishadi. Bu haqida adibning o‘zi ushbu so‘zlarni aytgan: “Kechasi uyg‘onib ketib qarasam, ayam rahmatli qora chiroq nurida do‘ppi tikib o‘tiribdilar. Qo‘llari ishda-yu, ko‘zlarida yosh. “Nega yig‘layapsiz?”, — deb so‘radim. Javob bermadilar. Sababini oradan yillar o‘tib bildim. Tog‘amning “xalq dushmani” emasligi ma‘lum bo‘lib, “oqlanib” chiqqanlarida ikkinchi sinfda o‘qirdim. Dastlabki mashqlarim o‘shanda boshlangan. Ammo yozganlarimni talabchan tog‘amga ko‘rsatishga cho‘chir edim”.

Ijodkor maktabni tugallaganidan so'ng kelajagini ilm yo'lida ko'radi. Shu tariqa Toshkent davlat universiteti (hozirgi O'zbekiston milliy universiteti)ning jurnalistika fakulteti kechki bo'limiga o'qishga kiradi. Yozuvchi kunduzi qurilishda duradgor, g'isht teruvchi bo'lib ishlardi, kechda esa ta'lim olish uchun universitetga kelardi. O'zbek adabiyotida kam e'tibor berilgan fantastika janriga aynan talabalik yillarida qo'l urdi; bir qator asarlari kitobxonlar e'tiborini o'ziga tortdi.“

Faoliyati

Harbiy xizmatni o'tab qaytganidan so'ng Respublika radiosida, "Cho'lpon", G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyotlarida, "Guliston", "Sharq yulduzi", "Yoshlik" jurnallarida, O'zbekiston yozuvchilar uyushmasida xizmat qildi. 1995-yildan keyin Ichki ishlar vazirligi akademiyasida o'zbek tilidan dars berdi. Tohir Malik 1966-yildan e'tiboran matbuot sohasida ishlagan. U ijodiy faoliyati davomida hayotni, insonlar tabiatini atroflicha o'rgana boshlaydi. Yozuvchi insonlarni, ularning ichki kechinmalarini, ruhiyatlarini sinchiklab o'rganadi va kitobxonni ham mana shu ruhiyat olamiga olib kiradi. Uni shu holga solgan sabablarni tahlil qilishga va xulosa chiqarishga yo'naltiradi. Yozuvchi yaratgan asarlari asosida ko'plab badiiy filmlar yaratilgan. Asarlarida turli qiyofadagi zamondoshlarimizning obrazlari yorqin lavhalarda katta mahorat bilan aks etgan, muhim ma'naviy-axloqiy muammolar ko'tarilgan. 1961–1964-yillarda quruvchi, 1965–1966-yillarda maktabda o'qituvchi bo'lib ishlagan. "Lenin uchquni" (hozirgi "Tong yulduzi")

gazetasida adabiy xodim, bo'lim boshlig'i, 1975–1978-yillarda “Guliston” nashriyotida, 1981–1982-yillarda G'afur G'ulom nomidagi nashriyotda muharrir, 1982–1985-yillarda “Sharq yulduzi” jurnalida, 1985–1987-yillarda “Cho'lpon” nashriyotida bosh muharrir, 1989–1991-yillarda “Yoshlik” jurnalida adabiy xodim, mas'ul kotib, bosh muharrir, O'zbekiston yozuvchilar uyushmasida 1988–1990-yillar davomida kotib bo'lib faoliyat olib borgan.

Ijodi

Yozuvchining dastlabki hikoyasi 1960-yilda “Gulxan” jurnalida chop etiladi. U ijodga doir mashqlarni davom ettirib, tog'asining: “O'zing yaxshi bilmagan narsani yozma”, “Boshqalar yurgan yo'ldan yurma, o'z yo'lingni top”, degan ikki o'gitiga hamisha amal qilgan. Birinchi yirik asari – “Hikmat afandining o'limi” bo'lib, 1972-yilda nashrdan chiqqan. “Hikmat afandining o'limi” asari o'zbek adabiyotida fantastika yo'nalishidagi birinchi qissa sanaladi. “Ayovsiz ilon”, “Alvido bolalik”, “Bir kecha, bir ko'cha”, “Jinoyatning uzun yo'li”, “Iblis devori”, “Kelinlar daftariga”, “Mehmon tuyg'ular”, “Murdalar gapirmaydilar”, “Nafs kishanlari”, “Nomus”, “Odam ovi”, “Ozod inson haqida qo'shiq yoxud Mirzakalon Ismoilining so'nggi nafasi”, “Padarkush”, “Samum”, “Sohilsiz dengiz”, “So'nggi o'q”, “Talvasa”, “Tanlangan asarlar” (9 jildlik), “Tilla kalamush yoxud yo'qqulobod hangomalari”, “Tosh qalblarga zinhor nazar solinmas”, “Ushlang o'g'rini”, “Chorrahada qolgan odamlar”, “Shaytanat” (5 ta kitob), “Qaldirg'och”, “Halovat”, “Halol nima-yu harom nima” kabi kitoblari nashr etilgan.

Adibning “Amir Temur davri adabiyoti” (1998), “Varaxsha”, “Unvoni inson” (1999), “Sohilsiz dengiz” (2000), “Zulmat saltanati” (2001), “Moshtabib” (2002) ssenariylari asosida hujjatli filmlar ishlangan. Fantastika yoʻnalishdagi bir qator hikoyalari, “Falak” (1976), “Zaharli gʻubor” (1978), “Somon yoʻli elchilari” (1979), “Tiriklik suvi” (1984) qissalari, “Devona” romani (1985, dastlab “Chorrahada qolgan odamlar” nomida nashr etilgan), “Qora farishta” (2005) kitobi chop etildi; bu asarlar rus hamda boshqa xorij tillariga tarjima qilindi.

Adib XX asr boshlaridagi oʻzbek ziyolilari faoliyatini oʻrganib, Abdulla Avloniy hayoti misolida “Savohil” (1987, avval “Qaldirgʻoch” nomida nashr etilgan) romanini va Mirzakalon Ismoilov xotirasiga atab “Ozod inson haqida qoʻshiq” (2008) qissasini yozdi. Bu mavzu keyinchalik “Soʻnggi oʻq” (1990), “Ov” (1997) qissalarida davom etdi. “Soʻnggi oʻq” asosida yetti qismli film suratga olindi.

Uning maʼnaviyat masalalariga, axloqiy qadriyatlarga bagʻishlangan “Bir koʻcha, bir kecha” (1988), “Iblis devori” (2006), “Eng kichik jinoyat” (2007) asarlari ham kitobxonlarga manzur boʻldi. “Iblis devori” asosida badiiy film suratga olindi. Adib insonning maʼnaviy-ruhiy olamini tadqiq etishga koʻp eʼtibor qaratdi. Buning samarasi oʻlaroq “Jinoyatning uzun yoʻli” (2001), “Ayovsiz ilon” (2009), “Aql va Oqil” (2010), “Kelinlar daftari” (2010), “Tilingni asra”, “Mehmon tuygʻular” maʼrifiy asarlari hamda uch kitobdan iborat “Odamiylik mulki” (2012) asari dunyoga keldi.

Tohir Malikning yana “Alvido bolalik” (1989), 5 kitobdan iborat “Shaytanat” (1994, 1995, 1997, 2001, 2011),

“Yomonlikdan yiroq bo‘ling” (2001), “Talvasa” (2007), “Tilla kalamush” (2007), “Voy, onajonim” (2009), “Padarkush” (2011), “Charxpalak”, “Halovat”, “Shaytanatning jin ko‘chalari”, “Nomus”, “Kuyov bola, sizga aytar so‘zim bor” (2012), 12 jildli “Tanlangan asarlar”, “Munojot” (2013), “Umidlar dashti”, “Umidimiz yulduzlariga” (2014), “Po‘rtanali ummonda suzar hayot qayig‘i” (2 kitob, 2015) kabi roman, qissa, hikoyalar, badealar kitobi nashr etildi.

“Qaldirg‘och” (1987) epik asari Abdulla Avloniy taqdiri misolida 20-yillar o‘zbek ziyolilarining shakllanishi haqida bahs yuritadi. “Mehmon tuyg‘ular” (2003) nomli xotira, yodnoma, adabiy maqolalar to‘plamida adabiy jarayondagi muammolar aks etgan. Tohir Malikning yozuvchi Mirzakalon Ismoilijodiy faoliyatini yorituvchi “Yozuvchining baxti va baxtsizligi” (1988), Asqad Muxtor ijodini tahlil etuvchi “Sobir” (2003), O‘lmas Umarbekov ijodiga bag‘ishlangan “Qiyomat qarz” (2002) hamda Abdulla Qodiriy romanlari tahlil etilgan “Ibrat maktabi” (1993) badialari ham bor. Tohir Malik hujjatli kino sohasida ham faoliyat ko‘rsatgan. “Shaytanat” asarida jinoyat olamidagi voqealar fonida asosiy e‘tibor asar qahramonlarining ruhiy dunyosini tahlil etishga qaratilgan. Kishilarni jinoyatning razil olamidan ehtiyot bo‘lishga chaqiruvchi ushbu ogohlantiruvchi asar mazmuni Tohir Malikning “Jinoyatning uzun yo‘li” (2004) ilmiy-tahliliy risolasida davom ettirilgan.

Tohir Malikning yozuvchilik uslubi lo‘ndaligi, mantiqiyligi va hayotiyliigi bilan ajralib turadi. Uning asar qahramonlari o‘ziga xos yorqin obrazlar va ma‘lum bir ajralib turadigan taqdirga ega kishilardir. Yozuvchi asardagi voqealarni

ko'rsatib berishda har bir detaldan o'rinli foydalanadi. Vaziyatdan chiqish uchun kerak-nokerak so'z va gaplarni uchratish mushkul ish. Shuningdek, asardagi barcha yutuqlar o'ziga xos yumor hissi bilan o'zgachalik baxsh etadi. Tohir Malik yozuvchilik nigohi bilan hayotning kulgili taraflarini asarlarida aks ettira olar edi. Yozuvchining tili sodda va go'zal. Qaysi so'zdan qay o'rinda foydalanish kerakligini juda yaxshi bilardi. Yozuvchi asarlarida milliylik, o'zbekona xulq-atvor, o'zbek qiyofasi, dunyosi, fikri va his-tuyg'ularini to'la aks ettirgan.

Tarjimalari

Adib tarjimon sifatida "Tashnalik" (bulg'or hikoyalari, 1980), E.Amitning "Kapalak" (1981), A.Hakimovning "Oqsoq bo'ri" (roman, 1981), F.Dostoyevskiyning "Ma'suma" (roman, 1985), V.Ikskulning "Nomus va ajal" (2010), "Nomus va qasos" (2011), K.Gotstsining "Bug'uga aylangan qirol" (pyesa, 2011), L.Tolstoyning "Sakrash" (1980) asarlarini o'zbek tiliga o'girdi. Ayni paytda adibning asarlari ham arab, rus, qirg'iz, qozoq, uyg'ur tillariga tarjima qilindi.

"Shaytanat" kitobi haqida

Tohir Malikdan bosh qahramon Asadbekning salbiy yoki ijobiy qahramon ekani, kitobxonlar uni yoqtirib qolgani to'g'risida, shuningdek, asar haqida yozuvchining munosabati so'ralganda quyidagicha javob beradi:

"...kitobni o'qigan odam Asadbekni yaxshi ko'rish mumkin emas. Kitobda uning barcha illatlari berilgan. Kinoda esa

bironta kamchiligi yo'q, go'yo farishta! Farzandlariga "Asadbek" deb ism qo'yayotganlar ham kinodan ilhomlanishgan. Kitobdagi Asadbek, shubhasiz, salbiy odam. To'g'ri, uning ayrim mardliklari ham bor. Lekin odam o'ldirgan yoki o'ldirishga hukm etuvchini yaxshi kishi deya olamizmi? Ba'zilarga Asadbek yaxshi ko'rinayotganday tuyulishi ham mumkindir. Lekin bu, menimcha, aldamchi tuyg'u. Diqqat qilaylik: aslida biz Asadbekni yaxshi ko'rmaymiz, boshiga kulfatlar yog'ilayotgani uchun unga achinayapmiz. Boshiga nima uchun kulfat do'llari yog'ilayapti? Bunga Jalilning gapi javob bo'ladi: "Xudodan qaytibdi!". Hali Zaynab tug'ilmasidan oldin qizi xo'rlangan mushtipar ona ularni qarg'agan edi, eslaysizmi? "Dunyo shaytonning do'koni, undan bir narsa oldingmi, shayton haqini undirib olmaganicha tinchimaydi". Asadbek shaytonning do'konidan ko'p narsa olgan edi, yillar o'tib, qizining nomusi va bir o'g'lining joni bilan haq to'ladi. Dunyoda hech qanday zulm jazosiz qolmaydi. Men bu satrlarni atay beshinchi kitobda takrorladim.

Avvallari ijobiy qahramon farishta kabi tasvirlanardi. Holbuki, hayotda butunlay yaxshi odam ham, butunlay yomon odam ham yo'q. Yaxshining oz bo'lsa-da, yomon xulqlari, yomonning oz bo'lsa-da, yaxshi ishlari bo'lishi tabiiy. Asadbek va uning atrofida gilar, yuqorida aytganimday, jinoyatchi, zulmkor bo'lib tug'ilmagan edilar. Ularni o'tmish jamiyatning adolatsizligi shu holga soldi. Asardagi asosiy g'oyalardan biri ham shu. Asadbek guruhini o'tmishning adolatsiz tuzumi tug'dirgan "alamzadalar to'dasi" desak ham bo'ladi.

Ba'zan mendan: "Asadbekday odamning hayotda bo'lishini xohlarmidingiz?", – deb so'rashadi. Bu savolga javobim qat'iy: yo'q. U qanchalik mard bo'lmasin, qanchalik jabrdiyda bo'lmasin, jamiyatimizning bundaylardan holi bo'lishini istardim. Asadbeklar bizning jamiyatimizda yashashga haqli emas!

Tohir Malikning asari bo'yicha suratga olingan Shaytanat seriali.
Xayrulla Sa'diyev va Yodgor Sa'diyev (filmdagi bosh rol ishtirokchilari)
/ kun.uz / kitobxon.com

Diqqat qilinsa, “Nafsning kelajagi zulmdir, zulmning kelajagi esa xorlikdir” degan fikr asarning shiori deyish ham mumkin. Bu kabi asarlarni yozishdan maqsadim shaytanat olami, ya'ni shaytonlarga tobe bo'lgan jinoyat olami bilan yoshlarni tanishtirib, ularni bu yaramas yo'ldan qaytarishga urinishdir. Boshqacha aytganda atrofimizda shunday qabih olam borligidan odamlarni ogoh etishdir. Bizning adabiyotimizda hali “qonundagi o'g'ri” deb atalmish jinoyatchilar olami bayoni berilmagan edi. Bu olamning shoriga e'tibor bering: “Dunyoda o'g'ridan boshqa hech kim inson taqdirini hal qilish huquqiga ega emas!” Mana shunday zulm olamini biz bilishimiz kerakmi? Albatta, kerak. Farzandlarimizni bu olam ta'siridan himoya qilishimiz uchun ham kerak. Men shunday bo'lar degan maqsadda qo'lga qalam olgan edim. Agar biron-bir asar tarbiyaga xizmat qilmas ekan, yozuvchining urinishlari zoye ketibdi deb hisoblayman. “Qozonga yaqin yursang, qorasi yuqadi...” degan maqol bor. Shaytonlar olamini o'sha qora qozon deb tasavvur qilaylik. Bu qora qozon ko'zga ko'rinmaydi. Shunday ekan, unga yaqinlashish, qorasini yuqtirish xavfi bor. Aziz yoshlarimizni bu xavfdan kim ogoh etishi kerak?

“Dolg'ali zamon, adolatsiz jamiyat, og'ir ijtimoiy muhit tufayli boshiga hayotning turli sinovlari, ayanchli ko'rguliklari tinimsiz yog'lsa-da, insoniy fazilatlaridan batamom mosuvo bo'lmagan, qalbida or-nomusni saqlab qolgani bilan kitobxonlarning sevimli qahramoniga aylanib

ulgurgan Asadbekning hayotida sodir bo'ladigan voqea va hodisalar mana shu besh qismlik to'plamda o'z nihoyasiga yetadi. Qahramonlarning shaxsiyati va ularning turmush tarzi, xarakter xususiyati, ijtimoiy turmush tarzi bilan bog'liq keskin va shu bilan bir qatorda kitobxonlar uchun qiziqarli bo'lgan voqeliklar rivoji o'tkir syujetli "Shaytanat" asarining asosini tashkil etadi. "Shaytanat" to'plamining birinchi qismi "Qasos", ikkinchi qismi "Non bergan jon olmaydi", uchinchi qismi "Semirgan chumoli", to'rtinchi qismi "Oqqush qo'shig'i", beshinchi qismi "Azozil do'koni" deb nomlandi. Qismlarning har biri alohida nomlangani va har bir qism alohida kitob sifatida nashr etilgani ham kitobxonlar uchun ayni muddaodir.

"Umr qismat dedim, balki peshonamga yozilgani,
Xudo urgan Shaytanatning shaytonlari chiqdi yo'ldan".

O'z vaqtida o'zbek adabiyotiga kriminal drama janrini muvaffaqiyatli olib kirgan asar "Shaytanat"dir. Barcha badiiy to'qimalari va bo'yoqlarga qaramasdan, "Shaytanat" o'zida haqqoniylik kasb etadi. U yaxshilik va yovuzlik haqidagi klassik kurashni yangi bosqichga olib chiqadi. Uning qahramonlari biz o'rgangan mutlaq yaxshi va mutlaq yomon obrazlar ramkasidan tashqarida tura oladi. Shu sababdan biz Asadbek, Elchin, Mahmud yoki boshqalarga aniq ta'rif bera olmaymiz. Voqealar lahza sayin hech kutilmagan yo'nalishda o'zgarib boradi, bu esa kitobxonni oxiriga qadar kitobda ushlab turadi. Asadbek personaji voqealar rivoji davomida o'zida bir paytlar yo'qotilgan insoniy qiyofani qayta tiklab boradi. Bu uning o'ng qo'li, hech qanaqa ifloslikdan qaytmaydigan

Kesakpolvondan tobora uzoqlashib, o'z hokimiyatini sadoqatli va nisbatan adolatli Chuvrindiga qoldirishga qaror qilganida ilk bor namoyon bo'ladi.

Kesakpolvon hokimiyat va kuchning qora tomoniga o'zini sotgan qahramon sifatida gavdalanadi. U haqiqat Shaytanatdagi jallod — bu uning o'zi cho'tal olib turadigan odamlarning uyiga bostirib kirib, begunoh qizlarini zo'rlab ketishida, narkotikdek zahri qotilni savdosini qo'llashda ham aniq ko'rinadi. Mahmud esa Asadbekka intihoga qadar sodiq qoladi, o'z o'limini sezsa ham vijdoni va Bek akasining qaroriga qarshi bormaydi. Uning falokatli o'limida ham Shaytanat ko'proq aybdordir. Zero, bu olam yaxshilikni o'zida mavjud qila olmaydi.

Romanda Asadbekning fe'li fleshbeklar orqali yaxshi tasvirlanadi. Misol, uning yuziga "xalq dushmani o'g'li" deya sinfdoshlari tupurgan.

Asadbek — qalbida dunyoga va uning adolatsizligiga nisbatan mislsiz nafrat uyg'ongan bolakay. Uning hayotdagi bo'lajak qilmishlarining asosiy motivi ham bolalik travmalariga uzviy bog'liq. Asarda Tohir Malik kontrast usuldan ustalik bilan foydalangan. Ya'ni garchi Shaytanatdagi ifloslik va shahvoniy nafsni yashirmay ochiqlasa-da, deyarli har bir bobni muqaddas so'zlar va turli ibratli hadis va oyatlar bilan boshlaydi. Jumladan, Asadbekning o'ladigan kasallikka chalingani aytilsa-da, muallif o'quvchiga qahramonning qaysi dardga uchraganini aniq aytmaydi. Uning kasalxonaga emas, balki aynan tabibga murojaat qilishidan shuni anglash mumkinki, aslida Asadbekning dardi jismoniy emas,

ruhiydir. Uning e'tiqodi, ishonchi zaif tortgan. Lekin u tuzalishni istashi sababidangina Abdurahmon tabib davolashga rozilik bildiradi.

Asadbek o'z qilmishlari uchun juda og'ir tovon to'laydi. Deyarli har bir g'alabasi ortidan o'ziga aziz nimanidir qurbon berishga majbur bo'ladi: qizi Zaynabning zo'rlanishi, Jamshidning quvg'ini, Mahmudning o'limi, o'g'lining qo'lida jon berishi... .

Qalam haqi

Yozuvchi juda ko'plab asarlar yozishiga qaramay, ulardan katta miqdorda gonorar olmagan. Kitob nashr etish chog'idagi tuzilgan shartnomalarda ba'zan kitoblarini hech qanday gonorarsiz ham chop etishga ruxsat bergan. Mashhur "Shaytanat" kitobini nashrga chiqarishda qiynalgan yozuvchi undan birinchi olgan puli 10 so'm bo'lganini aytadi. Tohir Malikning o'zi bunday deb yozadi: "Ko'pchilik qalam haqi bilan qiziqadi. Kaminani katta boylardan deb o'ylashadi. "To'g'ri, millionerman, faqat pul bobida emas, muxlislarim ko'pligi bo'yicha millionerman, pul millioneri ertaga qashshoqlashib qolishi mumkin, muxlis millioneri hamisha baxtli-saodatli bo'ladi", — deyman. Bir kuni bozorda piyoz olmoqchi bo'lib, savdolashsam, dehqon ajablanayapti. "Shaytanat"ning uchinchi kitobi chiqibdi, olgandirsiz pulni qoplab", — dedi. "Ha, oldim, kitobning puli bir qop piyozga yetadi", — dedim".

"Alvido bolalik" asari

“Alvido bolalik” kitobi Tohir Malik qalamiga mansub bo‘lib, unda o‘tgan asr hayoti, ayniqsa, bolalarning ko‘ngilni bo‘shatadigan taqdiri haqida gap boradi. Har bir kitobxon mutolaa davomida qahramonlarning qismatiga achinadi, rahmi keladi. Asarning bosh qahramonlari: maktabdagi eng ko‘zga ko‘ringan aqlli yigit Asror va uning sinfdoshi, onasidan ayrilgan, otasining oyog‘i ishlamaydigan qiz Dildordir. Ularning beg‘araz muhabbati tasviri asosida boshlangan voqea asar so‘ngida Asrorning qotillik qilishi va o‘zini suvga otishi bilan yakunlanadi. Asrorning Qamariddin boshchiligidagi bezorilar to‘dasiga qo‘shilib qolishi, odam o‘ldirishiga olib kelgan sabablar ko‘rsatib beriladi. Shuningdek, Qamariddinning o‘g‘rilik ko‘chasiga kirib ketishining sabablari ochiqlab beriladi. Yozuvchi aytganidek, hech bir inson jinoyatchi bo‘lib tug‘ilmaydi. Ularning bu hayotiga nima sababchi? Albatta o‘sha davrning muhiti, ota-ona tarbiyasidir. “Alvido bolalik” asarini ham mashhur yozuvchining detektiv asarlar turkumiga qo‘shish mumkin. Adib asarda har doim muhim hisoblangan “tarbiya” masalasiga e‘tibor qaratgan. Asar qahramonlari ayni psixologik o‘tish davrida bo‘lgan o‘smirlardir. Mana shu muhim paytda tarbiyasiga e‘tibor qaratilmagan yoshlar jinoyatning qaytib bo‘lmas olamiga kirib ketadi. Qamariddin bolaligi bo‘lmagan, hayotdan alamzada, odamlarga shubha bilan qaraydigan obraz egasi avvalo odamda nafrat tuyg‘usini uyg‘otadi, keyinroq esa o‘yga toldiradi. Asar voqealari markazida turuvchi bu bola yana bir necha go‘dakni ham botqoqqa tortib ketadi. Bu ma’noda u aybdor. O‘zgalar taqdirida ham qora iz qoldirgan gunohkor. Jamiyatda ildiz olib ketgan poraxo‘rlik, boqibeg‘amlilik kabi illatlar insonlar taqdirini qanchalik

yomon tarafga o'zgartirishini Keldiyorovlar oilasini qismatida ko'rishimiz mumkin. Bolaga faqat moddiy ehtiyojlarini qondiribgina yaxshi tarbiya berib bo'lmasligi asarda shu oila misolida yaqqol ochib berilgan. Chin ma'noda ezgulik timsoli bo'lgan qahramonlar ham bor. Masalan, Mayor Soliyev halol, to'g'risiz, o'z ishini yaxshi biladigan, haqiqatdan yuz o'g'irmaydigan, ahdida sodiq qoluvchi inson sifatida kitobxon mehrini qozonadi.

Mukofotlari

Yoshlar tarbiyasiga oid asarlari inobatga olinib, yozuvchiga "Maorif fidoyisi" unvoni berilgan. Shuningdek, Prezident Islom Karimov farmoni bilan "Do'stlik" ordeni va "O'zbekiston xalq yozuvchisi" faxriy unvoni bilan taqdirlangan.

Vafoti

Yozuvchi Tohir Malik 2019-yil 16-may kuni 72 yoshida vafot etadi. Tohir Malik shifoxonada bo'lgan, oshqozon kasalligi bilan bog'liq og'ir jarrohlik amaliyotidan so'ng o'ziga kelmagan. U Toshkentning Shayxontohur tumanidagi "Shayx Zayniddin" qabristoniga dafn etiladi.